



Mauro-Giuseppe Lepori Generális Apát Úrnak a  
Ciszterci Rendhez írt körlevele 2011 Pünkösdjén

## **„Menj csak, fiad él!”**

Kedves Testvérek és Nővérek,

### **Lelkigyakorlat 4000 méteren**

Míg Bolíviában tartózkodtam, a Braziliában élő összes közösségünk meglátogatása után a La Paz-i nővéreink, akik hittel és bátorsággal vezetik a 4500 diákot befogadó kollégiumuk hatalmas művét, elkísértek az Achocalla-ban található mezőgazdasági területükre, hogy ott egy napot pihenjek a hegyek tisztaságában, 4000 méter magasan, ahonnan az Illimani több mint 6000 méteres csúcsai láthatók. Ezen a kicsit lelkigyakorlatos napon visszagondolhattam arra a sok-sok találkozásra és élményre, amelyet a hatalmas és élettel teli Braziliában éltem meg, és hét hónapos Generális Apáti szolgálatom élményeire. Az Úr mindenütt megajándékozott azzal az örömmel, hogy találkozhattam személyekkel és közösségekkel, akikkel valódi közösségi, testvéri és baráti kapcsolat született közöttünk. Amikor testvéri barátság alakul ki az előjárókkal és a közösségekkel, akkor a szívem megtelik reménységgel, még a legnehezebb kihívások között is.

A keresztény közösségiségnek paradoxona ez, hogy a barátság úgy növeli a reményt, hogy közben még érzékenyebbé tesz bennünket mindazoknak a problémáira és küzdelmeire, akikkel az Úr megengedi, hogy találkozzunk. Ugyanakkor pedig erősödik a tehetetlenségnek az érzése is, hogy tudunk-e valódi és hatékony segítséget és bátorítást nyújtani. Achocalla ritka levegőjében föltettem Istennek a kérdést, hogy mit is kér tőlem, tőlünk, a közösségeink gyakran ellentmondásos helyzeteiben. Eszembe jutott akkor az előző napi Evangélium, János 4,46-54, amelyben egy királyi tisztviselő, fia betegsége miatti félelemmel telve elmegy Jézushoz és azt szeretné ha lejönne vele Kafarnaumba, hogy meggyógyítsa. Jézus először kifakad, mintha úgy érezné, hogy mindenki kihasználja őt állandóan csodákat kérve tőle. Mintha belefáradt volna abba, hogy csodákat tegyen, anélkül, hogy az emberek hitével találkozna. Mintha belefáradt volna abba, hogy mindenki csodát kér, anélkül, hogy valóban vágynának Őrá: „Ha nem láttok jeleket és csodákat, nem hisztek.” (4,48).

A tisztviselő erősködik, de észrevehető, hogy a kérése még alázatosabb lesz, még koldulóbb, még szegényebb: „Uram, jöjj, mielőtt meghalna a fiam!” (4,49). Ki lehetne még szegényebb, még tehetetlenebb, mint egy atya, aki már semmit sem tud tenni haldokló fiáért? Ezzel a szinte reménytelen kiáltással szemben, Jézus meglepi ezt az embert a maga bizonyossággal teli szavával: „Menj, fiad él!” (4,50).

Képzeld el az ijedt édesapa zavarát. Jézus azt adja neki hírül, amire mindennél jobban vágyik. Úgy adja tudtára, mint már bekövetkezett valóságot, már megvalósult tény. A fia meggyógyult, a fia él!

A tisztviselő számára, abban a pillanatban még mindez nem több mint egy szó. Csak Jézus van ott előtte és az élet ígéje, amelyet hirdet neki. Azonban itt kezdődik a királyi tisztviselő hite és innen nyílik számára egy új, életre szóló út: „Hitt ez az ember Jézus szavának, és elindult.” (4,50)

A hit olyan út, amelynek az irányát és energiáját Jézus jelenléte és szava jelenti.

A szegénységnek az útja ez, mert ennek az embernek már nem maradt más, mint ez a szó, hogy vezesse és bátorítsa. Minden más biztonság értéktelenné vált. Egész életének útja Jézus szaván függ.

## Életet adó szó

Miért van az, hogy gyakran nehezünkre esik, hogy így éljük meg mindennapi kapcsolatunkat Isten igéjével, például a liturgiában, vagy a *lectio divinában*? Talán éppen azért, mert nem vagyunk eléggé bizonyosak abban, hogy Krisztus szava valóban életet adó ige. És azért nem vagyunk ennek tudatában, mert amikor Jézushoz fordulunk, akkor nem igazán az életet kérjük tőle, mint ahogyan ez az evangéliumban szereplő királyi tisztviselő.

Krisztus ugyanis az életet hirdeti nekünk, mindig az életet hirdeti. Minden igéjét azért bízza ránk, hogy éljük és, hogy mindenki élhessen körülöttünk.

„Menj, fiad él!”

Ez az ige alapjában véve a keresztény igehirdetés összefoglalása. Jézus Krisztus életet ad mindannak, ami a legkedvesebb számunkra. És ily módon nekünk is életet ad. Ennek az édesapának, a fia élete a saját élete volt, saját életének gyümölcse. A fiú életét biztosítva, Jézus feltámasztja, feléleszti ennek az embernek az atyaságát, újra éleszti félelemtől bénult szívét, az élete, a munkája, családja értelmét.

„Menj, fiad él!” Azáltal, hogy hozzákapcsolódott ehhez az igéhez és ismételte önmagában, ez az ember elindult a hitben és a reményben. Minden kísértésben, hogy mégse higgyen abban, hogy mindez igaz, hogy gondoljon arra, hogy mindez csak csalóka ábránd, ez az ember az életnek ezt az igéjét ismételte. Így fedezte föl, hogy Jézusnak ez a szava mintegy a reménynek, a bizalomnak és az örömmel felbuzgó forrásává lett benne, amely fokozatosan átalakította a tekintetét, amellyel az emberekre és a dolgokra nézett, mindazokra, akikkel találkozott útközben. Ahogy ismételte ezt az ígét, egyre inkább ragyogott a nap, egyre kékebb lett az ég, egyre aranyozottabbak a mezők, egyre ezüstösebbek az olajfák, és minden ember, aki útját keresztezte egyre élőbbnek, egyre szebbnek, egyre barátságosabbnak tűnt, egyre jobban kötődött az ő sorsához. Az életnek az a reménye, amelyet Jézus szava helyezett a szívébe, már nem csak a fiára vonatkozott. Mindenkinek szóló remény volt, mindenki számára az élet hite.

Miért is történt ez? Azért, mert ez az ige állandóan visszahelyezte Krisztus jelenlétébe, az Ő tekintete elé. Ahhoz a Valakihez vitte, aki kimondta ezt a szót, és aki ennek az igének állandó forrása maradt. Az ige Krisztus igéje maradt, még akkor is, ha az ember fizikailag távolodott Tőle. Krisztus az élet Igéje aki jelen és élő marad minden igéjében.

És íme, míg megőrizte Jézus élő szavát, a tisztviselőnek nem kellett megvárnia, míg hazaér, ahhoz, hogy hitének gyümölcset megtapasztalja. A szolgálói „elébe siettek”. És mit mondtak neki? Szó szerint megismételték neki Jézus élő és életető szavát: „Fiad él!” (4,51).

Aki hittel magában hordozza Krisztus szavát, annak elébe siet a valóság, hogy megerősítse, hogy ez az ige igaz, hogy nem csak egy szó ez, hanem tény és esemény.

„Menj, fiad él!”

Talán éppen erre az ígére van szükségünk, hogy magunkban hordozzuk a Rendünk egyéni és közösségi életében, és az egész Egyház életében. Arra van szükségünk, hogy a hit élet legyen, arra, hogy a hit rátaláljon az életre. Arra van szükségünk, hogy a hitünk segítsen fölismernünk és befogadnunk azt az életet, amelyet Krisztus kínál nekünk, aki Krisztus számunkra.

Egyre inkább rádöbbenek, ahogyan Rendünk közösségeit látogatom és találkozok velük, mindezidáig Európában és Latin-Amerikában, hogy végső soron az oly sok problémának és személyes, vagy közösségi rosszul létnek az oka valójában az, hogy visszautasítjuk az életet,

amelyet Jézus-Krisztus ajándékoz nekünk. Az ebbe az ajándékba vetett hitünk kisebb, mint az összes problémáink. Az élet igéje, amelyet Krisztus mond nekünk és amelyet mondott nekünk, amikor kezdetben követtük Őt, és amelyet folyton ismétel nekünk – hiszen örökkévaló ige – az életnek ez az igéje el van csendesítve, el van nyomva a szívünkben, és a közöttünk lévő párbeszédben. Elnyomja a sokféle döntés, amelyben inkább a halál mellett döntünk, vagy azok a döntések, amelyek látszólag az élet mellett szólnak ugyan, de valójában mégis kioltják azt a teljes és örök életet, amelyet az Úr ajándékoz nekünk.

### **Ki az az ember, aki életet kíván?**

Szent Benedek a hivatásunkat abban a teljes és boldog életre szóló meghívásban foglalja össze, amelyet Isten ad nekünk. Az Úr, írja Szent Benedek a Regula prológusában, kiáltva keresett bennünket a tömegben: „Ki az az ember, aki életet óhajt és jó napokat kíván látni?” (RB, Prol 14-15; Zsolt 33,12). Isten azért keresett bennünket, hogy életünk legyen, és a tömegben elhangzó „kiáltása” hasonlít annak az édesapának a gyötrődésére, aki arra kéri Jézust, hogy gyógyítsa meg a fiát. Isten gyötrődve vágyik arra, hogy „életet, igaz örök életet” (RB, Prol. 17) adhasson nekünk.

Csak ha „igent” mondunk, csak ha azt mondjuk „Én!”, „Én vágyom az életre!”, csak akkor felelünk valóban a meghívásra, a hivatásunkra. A hivatásunk mindenekelőtt egy olyan Isten utáni gyötrődő vágyakozás, aki életet akar adni a világnak.

Ugyanakkor, Szent Benedek azt is mondja nekünk, hogy az életre szomjazó embert Isten, mint „munkást” keresi (Prol. 14). Mit jelent ez? Mindez azt jelenti, hogy az igazi és örök élet és a boldogság munkát is követel a mi részünkről. Isten ajándéka mindez, de nem a mi passzivitásunkra szolgál, hanem a szabadságunk munkálkodására hív.

A szabadságunk alapvető munkája a döntés, azok a döntések, amelyeket hozunk. Dolgozhatunk jól vagy rosszul, dönthetünk jól vagy rosszul, lehetünk jó vagy rossz munkások, akkor is, ha Isten minket az élet és a boldogság munkájára fogadott föl, amely az Ő Országának, az Ő Evangéliumnak a munkája, Isten munkálkodása a világban.

Meglepetten tapasztalom, hogy közösségeink oly sok elköteleződésében mennyire hiányzik ennek tudatossága. Általában sok mindent megteszünk, rendkívül elfoglaltak vagyunk, nagyon sok kapcsolatot ápolunk, nagyon sok emberrel foglalkozunk, és nem csak azokban a monostorokban, amelyeknek kifejezetten lekipásztori vagy nevelési munkái vannak. Ám ebben a sok elfoglaltságban nem mindig érzékelhető az Isten műve iránti elköteleződés, amely az ember élete és boldogsága. Oly sok dolgot választunk, önmagában jó és kiváló dolgokat is, de szinte, mint az „örök élet” választásának alternatíváit.

Az a helyzet, hogy a munkás, akit Isten keres, az Ő művéért munkálkodó munkás. Olyan, aki Isten művéért van. Csak, ha Isten művét választjuk, egy olyan művet, amely nem a miénk, csak akkor élünk, csak akkor vagyunk boldogok. Hiszen Isten műve az ember élete és boldogsága, minden emberé.

Gyakran észreveszem a közösségekben, vagy egyes embereknél, és elsőként saját magamban is, hogy a saját munkánk melletti döntés végső soron megelőzi az Isten műve melletti döntést. A saját kis művünket választjuk, azt választjuk, hogy saját magunk munkásai legyünk, főleg amikor döntésünkben elsődleges szerepet kap a hatalom, az önállóság és az individualizmus szomjazása.

Miért is van mindegyik szükségünk? Bizonyos, hogy ott van bennünk a bűn gyökere, az Istennel és az Ő tervével szembe fordulásra irányuló tendencia. Krisztus azonban segít megértenünk, hogy a valódi probléma a hitetlenségünk. Nincs bizalmunk Isten művében, nem hisszük igazán, hogy Isten művének választása az élet és a boldogság választása számunkra. Jobban szeretünk megelégedni egy kis hatalommal, valamely bátor önállóságunkkal vagy némely kis egészen általunk irányított és

teljesen kezünkbe zárt „országunk” törekeny és mulékony örömeivel. Isten műve, Isten Országunk, sohasem tűnik számunkra eléggé biztosnak és termékenynek, hogy elengedjünk minden mást.

## A jobbik rész

Közben pedig boldogtalanok vagyunk, és elégedetlenek. Mennyi szomorúságot találok a közösségeinkben! És mennyi széthúzást! Hiszen, ahogy örömteli egységben tudunk lenni Isten művében, amely mindnyájunk számára kijelöl egy helyet, egy feladatot és a szeretet hivatását, úgy, ezzel szemben, amikor saját művünknek élünk, többé nem lehetséges javaink megosztása és az ajándékozás. Ebben az esetben legfőljebb cinkosokra, vagy szövetségeseinkre van szükségünk, többnyire azonban inkább csak rabszolgákra, de nem testvéreinkre és nővéreinkre, nem barátokra, akikkel megosztjuk Isten művének fáradságát és végtelen örömet.

Csillében van egy falu, amelynek az a neve, hogy „*Peor es nada* – Semmi nincs rosszabb”. Úgy hírlik, hogy egy nagy földbirtokos család legkisebb fivérének keserű kommentárja volt ez, mikor látta, hogy ezt a földet jelölték ki neki örökségül.

Néha az a benyomásom, hogy sok testvérünk és nővérünk így határozza meg mindazt, amit számára a közösségi élet és a ciszterci hivatás tartogat. Pedig nekünk, különösképpen nekünk van lefoglalva „a jobbik rész” (Lk 10,42), és „már itt a földön a százszoros és az örök élet” van megígérve számunkra (vö.: Mk 10,30). Más ez, mint *peor es nada*!

Hogyan találjuk akkor meg hivatásunk életét és boldogságát? Hogyan találjunk vissza Isten művének választásához, mint ahhoz a jobbik részhez, amelyet nekünk szántak? Hogyan újítsuk meg igenünket Istennek, aki Jézus Krisztusban arra hív bennünket, hogy válasszuk a valódi és örök és boldog életet magunk és az egész világ számára?

Mindenekelőtt nem szabad megbotránkoznunk kicsinyességünkön, nyomorúságunkon, se a magunkén, se a másokén. A bűnösökért jött Krisztus, hogy üdvösséget hozzon nekik: „Nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek; nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem, hogy a bűnösöket.” (Mk 2,17)

Gyakran a kölcsönös kritika a közösségekben éppen ebből a megbotránkozásból fakad, ahogyan szembesülünk alapvető törekenységünkkel, és végső soron kishitűség rejtőzik mögötte. Nem hiszünk eléggé Krisztusban, az Orvosban, aki mindig képes meggyógyítani bennünket. Az utolsó pillanatig, a Jézushoz legközelebb álló tanítványok is hitetlenkedtek, kevés volt a bátorságuk, az értelmük, az ingyenes szeretetük. Becsvágyóak voltak és kicsinyesek, hatalomvágygal telítettek és mégis oly törekenyek. Keresztény és monasztikus hivatásunk kincsét valóban cserépedényben hordozzuk (vö. 2Kor 4,7), és a kincs nem változtatja az agyagot arannyá. A cserépedény attól értékes, hogy magában hordja a kincset. Ha elveszíti, akkor csak agyag marad.

De mi is ez a kincs?

Szent Pál egy magasztos mondattal foglalja össze: „Isten, aki azt mondta: *'A sötétségből világosság ragyogjon fel'*, maga támasztott világosságot szívünkben, hogy felragyogjon Isten dicsőségének ismerete Jézus Krisztus arcán.” (2Kor 4,6)

A kincs Isten dicsőségének ismerete Krisztus arcán. A kincs az Úr arca, amely az egész Szentháromság ragyogó fényességét tárja föl nekünk, Istenét, aki szeretetből teremtette a világot kezdve a fényességen, hogy odaajándékozhassa magát a szívünknek az emberré lett Isten Fia tekintetén keresztül. A kincs Jézus tekintete, ahogyan ránéz a gazdag ifjúra és meghívja arra a szabadságra, hogy mindent hagyjon el és így kövesse Őt: „Akkor Jézus rátekintett, megkedvelte őt, és azt mondta neki: *'Egy dolognak vagy még híjával: menj, add el, amid van, s add a szegényeknek, akkor kincsed lesz a mennyben. Aztán jöjj, kövess engem!'*” (Mk 10,21)

A gazdag ifjú visszautasította ezt az élet teljességére, a szabadságra és a Jézussal való állandó kapcsolat boldogságára szóló hivatást: „Erre a szóra elkomorult és szomorúan távozott, mert nagy vagyona volt.” (Mk 10,22)

„Elkomorult és szomorúan távozott”. A valódi gond nem annyira az volt, hogy ragaszkodott a javaihoz, hanem, hogy eltávozott, eltávolodott Krisztustól, kivonva így önmagát a tekintete alól, eltávolodva Jézus arca, tehát az élet valódi kincse elől, amely lehetővé tette volna számára, hogy fölismerje minden más vagyonának hiábavalóságát és megbízhatatlanságát. A gazdag ifjú nem állt meg Isten arcának jelenlétében, aki szeretettel tekintett rá. Ez a Jézus-Krisztus követésére vonatkozó hivatásnak a valódi elárulása.

### **„Álljatok meg és tudjátok meg, hogy Isten én vagyok”**

Mi pedig, akik igent mondtunk, mi valóban megállunk az Ő Arcának fényességében?

Sohasem tudatosítottam magamban annyira, mint mióta generális apát vagyok, hogy azzal kell kezdenünk, hogy megállunk. Csak akkor tudunk újra indulni, ha megállunk. És azelőtt még nem ébredtem rá annyira, mint most, hogy Szent Benedek metodológiájának a központja éppen az, hogy álljunk meg, hogy újra Isten jelenlétébe, Isten kezébe helyezzük magunkat, hogy Ő maga tegyen bennünket eszközökké, munkásokká, az Ő művének, az Ő Országának munkásaivá. Újra fölfedezem, hogy saját hivatásom és az egész Rend hivatása számára, mily alapvetően fontosak Szent Benedek regulája 43. fejezetének első versei: „Mihelyt meghallják az istentiszteletre hívó jelet, azonnal hagyjanak ott mindent, ami kezükben van és a legnagyobb gyorsasággal induljanak, de mégis nyugodtan, hogy a komolytalanságra ne adjanak okot. Az istenszolgálatnak tehát semmit eléje ne tegyenek.” (RB 43,1-3)

Gyakran, a monostorainkban azt gondoljuk, hogy az istentiszteleten való részvétel lényegében a tevékenység és az imádság egyensúlya miatt fontos. Mindig, mintha arról volna szó, hogy kiegyensúlyozzuk életünkben és a közösség életében a *mi* munkánkat és a *mi* imádságunkat. Ezzel szemben Szent Benedek számára, a döntés nem ezen a szinten játszódik, nem a *mi* szintünkön. Számára nem kétféle általunk végzett tevékenység között kell döntenünk. Számára sokkal inkább az ember műve és az Isten Műve közötti kapcsolatról van szó. A között kell döntenünk, amit mi teszünk, és amit Isten tesz. Az istentisztelet természetesen nem Isten teljes Műve, de az a nevelő célzatú gesztus, amelyet Szent Benedek ismételtelen beletesz a napunkba, hogy segítsen Isten Művét választanunk mindabban, amit teszünk. Vagy még helyesebben: hogy segítsen bennünket bekapcsolódni Isten Művébe, bele kapcsolni mi magunkat és mindazt, amit teszünk. A Regula a mi művünk megszakításának közös pillanatait kínálja számunkra, hogy a szabadságunk ránevelődjék arra, hogy beleegyezzék mindabba, amit Isten tesz, Istenbe, aki teremt és éltet, a Szentlélekbe, aki „Urunk és éltetőnk” (Credo).

„A Mester van itt és téged hív” (Jn 11,28), mondja Márta nővérének Máriának, és ez a Mester az Úr, aki maga „a feltámadás és az élet” (11,25).

Azok a testvérek és nővérek, akik ok nélkül elhanyagolják a közös imádságot, és néha még az Eucharisziát is, talán nem gondolnak bele, hogy nem csak egy liturgikus cselekményt becsülnek alá, hanem azt az új életet, amelyet Isten újjá akar teremteni bennünk és mindabban, amit teszünk.

Szent Benedek a Regulának ebben a részében az első tanítványok meghívásának evangéliumi szókincsét használja: „hagyjanak ott mindent [*relictis omnibus*] ami kezükben van és a legnagyobb gyorsasággal induljanak [*summa cum festinatione curratur*]”. Hogyan ne éreznénk Péter és András, Jakab, János és Máté, a vámos, vagy a Betániai Mária meghívásának a visszhangját, akik otthagyják kezükből a hálót, a pénzt, a házat és a feladatokat, hogy örömmel kövessék az Urat? Az istentisztelet Jézus kortársává tesz bennünket és megújítja a hivatásunk és Őt követő életünk evangéliumi valóságát.

Ha habozunk, ha nem állunk meg, az gyakran azért van, mert nem fogadjuk el, hogy elszakadjunk „mindattól, ami a kezünkben van”. Mindnyájunknak meg van ez a tendenciája, hogy túlzottan szorosan fogjuk a dolgokat és a személyeket, akiket a kezünkben tartunk. A kapcsolatokat, a munkát, a felelőségeket, az érdekeket, a terveket, saját magunkat..., néha annyira erősen szorítunk mindent, hogy „megfojtjuk” saját életünket. Attól való félelmünkben, hogy elveszítjük, megfullasztjuk.

Szent Benedek az üres kezek szabadságára hív bennünket. És arra hív, hogy mindezt, mint valami ünnepet éljük meg: „*summa cum festinatione curratur*”. Azt akarja, hogy szenvedélyesen szeressük Isten Művét, mint a szerelmesek, akik találkára sietnek a szeretett személlyel. Azt szeretné, ha szomjaznánk az életet, „mint a szarvas, az élő vizet” (Zsolt 41,2).

„Az istenszolgálatnak tehát semmit eléje ne tegyenek.” (RB 43,3). Az előnyben részesítés az a döntés, amely a döntő fontosság csodáját műveli. Amit jobban szeretünk, az döntőbb fontosságú lesz, tehát elfoglalja az első helyet. Ha Isten Művét részesítjük előnyben, akkor az a csoda fog megtörténni, hogy ez fog uralkodni mindenben, az egész életünkben, a munkánkban, a terveinkben, a kapcsolatainkban, mindabban, amik vagyunk, és amit teszünk. Minden Isten Művévé alakul, tehát minden léletté válik, mert az Isten Műve az örök élet.

Való igaz, hogy a közösségeinkben sok a gond és sokan panaszkodnak. Mindez igaz Rendünkre és igaz az egész Egyházra is. Emberileg, való igaz, van mi nyugtalanítson. Mégis a nyugtalanságunk még olyan érzés, amelyet úgy élünk meg, hogy kezünkkel összeszorítjuk mindazt, ami kínoz bennünket. Nyugtalanokodunk, elveszítjük a reményünket, ahelyett, hogy Krisztust és Isten Művét részesítenénk előnyben, ahelyett, hogy megengednénk Istennek, hogy közbelépjen, hogy kezébe vegye mindazt, ami nyugtalanít és a mi rosszul működik.

A János evangélium királyi tisztségviselője (4,46-54) elhagyta haldokló fiát, hogy Jézushoz menjen, és az a Kafarnaum és a Galileai Kána közötti távolság egy napi járásnak felel meg. Ez az elszakadás a fiától, amely ugyan olyan fájdalmas lehetett számára, mint Ábrahám áldozata, a hit cselekedete volt, amely lehetségessé tette, hogy élve és egészségesen kapja vissza. Az apa fia számára Krisztus művének eszköze lett, Krisztusé, aki a feltámadás és az élet.

Hitének köszönhetően, Jézus százszorososan adta vissza neki atyását. Hiszen ki más apa, mint az, aki életet ad a gyermekének? Ez az apa, amikor szétbontotta két kezét abból a szorításból, amellyel haldokló fiát tartotta, hogy azután elmenjen és megmutassa Jézusnak üres és tehetetlen kezét, a hitben maga Krisztus atyáságának ajándékát kapta meg, és így százszorososan atya lett, mert annak az életnek az eszköze lehetett, amelyet egyedül Krisztus tud adni.

Erre vagyunk teremtve mindabban, aminek lennünk kell, és amit tennünk kell.

### **Az Emmauszi házból a Jeruzsálemi Emeleti Terembe**

Azonban a dolgainknak ez a megszakítása, amelyet Szent Benedek kér, nem csak pusztán az imádság miatt van: arról van szó, hogy megállunk, hogy *együtt* imádkozunk, a *közös* imádságért állunk meg. Alapjában véve tehát arról van szó, hogy megállunk, hogy találkozunk Isten közösségével és a testvéri közösséggel.

Ez Isten Műve, amelyre hív bennünket Szent Benedek és az Egyház is, születése óta: „Erre az Olajfákról elnevezett hegyről, amely Jeruzsálemtől egy szombatnapi járásra van, visszatértek Jeruzsálembe. Amint megérkeztek, fölmentek az emeleti terembe, ahol együtt szoktak lenni: Péter és János, Jakab és András, Fülöp és Tamás, Bertalan és Máté, Alfeus fia, Jakab, a buzgó Simon és Jakab testvére, Júdás. Mindannyian egy szívvel, egy lélekkel állhatatosan imádkoztak az asszonyokkal, Máriával, Jézus anyjával és testvéreivel együtt.” (ApCsel 1,12-14)

Nemrég, Lengyelországban, az Emmauszi tanítványok Evangéliumán elmélkedtem. Meglepett, hogy visszatérésük Jeruzsálemben alapjában véve megtérés volt, amely a saját individualista tervünkről visszahozta őket az Emeleti Teremben összegyűlt közösséghez. Tehát visszatértek magán-házukból a közösségi élet Emeleti Termébe. És mintha ott Emmauszban a Feltámadott éppen ezért tűnt volna el rögtön a szemük elől, hogy siessenek és újra találják meg az Ő jelenlétét testvéreik és nővéreik között, akik a Cenákulumban egybegyűltek.

Az Emmauszi tanítványok, ahogy távolodtak Jeruzsálemtől, és így Krisztus többi tanítványainak közösségétől, az ő Mesterük erőszakos halála után, nem tudták mihez kezdjenek. Azelőtt tanítványok voltak; valószínűleg egy napon mindent elhagytak, hogy kövessék Krisztust, és hűségesek voltak Hozzá mindvégig. Azonban amikor meghalt, elvesztették hivatásuk egyetlen vonatkozási pontját. Néhány nap habozás és félelem után úgy döntöttek, hogy hazamennek Emmauszba és újrakezdi megszokott elfoglaltságukat. Jézus számukra egyfajta emlék lett, mégpedig csalódással teli emlék, hiszen mindent Tőle vártak, és íme, minden a nélkül végződött, hogy a reményük beteljesedett volna.

Milyen nagy a kísértés számunkra is, hogy úgy cselekedjünk, mint ők. Egy napon, beléptünk a monostorba, hogy kövessük Jézus-Krisztust, hogy mindig Vele legyünk, de azután, idővel, úgy tűnik csalódtunk a várakozásainkban és lassanként visszajövünk Emmauszba, az előző életformánkba, az önző kis terveinkbe, az időnk egyéni beosztásába és megszervezésébe, a munkánkba, a pénzünkbe, a kapcsolatainkba, sőt még az imánkba is. Meg vagyunk győződve arról, hogy igazunk van és azt mondjuk magunkban, hogy amit teszünk az mind úgyis mindig Krisztusért van, a közösség és az Egyház szolgálatáért, vagy a lelkek megmentéséért. És emiatt, úgy tűnik számunkra, hogy nem fontos már, hogy egységben legyünk azokkal, akikkel és akiken keresztül egy napon találkoztunk Jézussal, követtük és hallgattuk Őt. Eltávolodunk Jeruzsálemtől, eltávolodunk az Emeleti Teremtől, attól a helytől, ahol Krisztus megígérte a Feltámadást és a Szentlélek ajándékát, attól a helytől, amelyben mindennek ellenére egységben voltunk az apostolokkal, Máriával és minden tanítvánnyal.

Kezdetben szabadnak érezzük magunkat és megkönnyebbültnek, hogy elhagyjuk az embereknek ezt a csapatát, akik, Jézus nélkül, még nyomorúságosabbak és szegényebbek, mint azelőtt. De az úton, amelyet Jeruzsálemből Emmausz felé teszünk, lassan úrrá lesz rajtunk a szomorúság és az üresség érzése. Oly sok beszédet tartunk, annyi mindenben elköteleződünk, oly sok mindennel foglalkozunk, de olyan, mintha mindennek kezdene hiányozni az érteleme, az értéke, a békéje és az öröme. Az élet terméketlenné válik és egyedül vagyunk, egyre inkább magunkra maradunk a terveinkkel és a tevékenységeinkkel. Még ha közben Jézus fel is támadt és mondják is nekünk, nem hiszünk, szkeptikusak vagyunk, nem tűnik számunkra lehetségesnek, hogy Ő újra az élet forrása lehet számunkra: „Azt reméltük pedig, hogy ő meg fogja váltani Izraelt. S már harmadnapja annak, hogy ezek történtek. Igaz, még néhány közülünk való asszony is megrémített minket. Hajnalban kinn jártak a sírnál, s hogy nem találták ott a testét, azzal a hírral jöttek hozzánk, hogy angyalok jelentek meg nekik, és azt mondták, hogy él. Társaink közül néhányan szintén kimentek a sírhoz, és úgy találtak mindent, ahogy az asszonyok jelentették, de őt magát nem látták.” (Lk 24,21-24)

Az egyetlen dolog, amely meg tud bennünket menteni ettől az eltávolodástól, mely a szomorú és terméketlen önzésbe visz, az az, hogy Krisztus csatlakozik hozzánk kegyelméből, irgalmasságából, és az Ő jelenléte és szavai újra lángolóvá teszik a szívünket, hogy égjén benne a vágy, hogy Vele legyünk: „Maradj velünk, mert esteledik és lemenőben már a nap.” (Lk 24,29).

Ami megment minket, az a kegyelem, hogy megújítjuk a vágyunkat és a kérés, hogy Krisztus jelenléte akadályozza meg, hogy az életünk a saját szomorúságunkba süllyedjen. Ami megment bennünket, az Krisztus irgalmassága, aki mindig csatlakozik hozzánk, még ott is, ahol eltávolodunk Tőle. Hozzánk szegődik, hogy szóljon hozzánk és vágyat ébresszen bennünk az élet teljessége után, amellyel szeretne megajándékozni azáltal, hogy Vele vagyunk. Ami megment bennünket, az

legfőképpen az, hogy hirtelen újra meglátjuk az Ő arcát, a szemét, rajtunk pihenő szereteteli tekintetét, úgy mint az első napon.

Akkor az Emmauszi tanítványok visszajöttek Jeruzsálembe, visszajöttek az Emeleti Terembe. Krisztus eltűnt szemük elől, hogy visszajöjjenek, és újra egységben legyenek azzal a közösséggel, ahol jelen akart maradni az Oltáriszentség által, a közös imádság, a Szentlélek ajándéka, az apostolok szolgálata és Mária jelenléte által. Az Emeleti Terem volt az a hely is, ahol Jézus, az Úr és Mester, elfoglalta a legutolsó helyet, a rabszolga helyét, aki megmossa a többiek lábát. Elfoglalta a szegény helyét, aki rávezet bennünket arra, hogy felismerjük saját szegénységünket és ne akarjunk uralkodni másokon.

Éppen erre az Emmauszból Jeruzsálembe vezető visszatérésre hív bennünket Szent Benedek az egész Regulájában. Szent Benedek megtapasztalta, a Subiaco-i remetesége után, hogy főként a cenobita életforma Cenákulumában jelenik meg a Feltámadott és szól hozzánk: „Míg ezekről beszélgettek, egyszer csak megjelent köztük és köszöntötte őket: "Békesség nektek!"” (Lk 24,36).

### **„Még nem is hallottunk, hogy van Szentlélek”**

De miért is olyan nehéz számunkra a döntés a közösség mellett? Miért tűnik számunkra a közösség kevésbé vonzó, mint a magányosság?

Talán elég volna, ha egyszerűen emlékeznénk arra az alapvető okra, ami miatt a feltámadt Jézus, mielőtt fölment a Mennybe, kérte a tanítványait, hogy maradjanak az Emeleti Teremben. Az ok a Szentlélek ajándéka. Jézus azért kéri, hogy maradjunk együtt, hogy be tudjuk fogadni a Szentlelket. Mert a Szentlélek az, aki élettel tölti meg a közösséget és az imádságot, a testvéri közösséget és az Istennel való közösséget. A Lélek az a Szeretet, amely egyesít bennünket Istennel és a testvéreinkkel. Amit Jézus a tanítványoktól kér az nem az, hogy legyenek képesek imádkozni és szeretni, hanem csak az, hogy maradjanak együtt az imádságban. Hogy így, mintegy nyissák ki a Léleknek azt az üres teret, amely megegyezik a szeretetnek és az imádságnak a teljességével, aki a Lélek. Ebben áll a keresztény áldozat.

Ellenben mi, mi mindig azt gondoljuk, hogy a testvéri közösség és az imádság egy feladat, amelyet nekünk kell megvalósítanunk a magunk erejéből, és Isten olyan, mint egy rabszolga-felügyelő, akinek nincs más dolga, minthogy ellenőrzi a többieknek kiadott kényszermunkát. Kicsit olyanok vagyunk, mint Efezusnak az a tucat lakója, akik, mikor Szent Pál megérkezett tőlük, hogy megkapták-e már a Szentlelket, azt kellett felelőjük: "Nem is hallottuk, hogy van Szentlélek" (ApCsel 19,2)

Szent Benedek Reguláját általában nem úgy tartják számon, mint valami nagyon „karizmatikus” írást. Mégis, az a néhány hely, ahol a Szentlélek meg van említve, nagy jelentőséggel bír és az egész bencés és ciszterci hagyományra a Pünkösdi lelkét árasztja, amelyet nem szabad figyelmen kívül hagynunk, ha örömben és igazságban akarjuk megélni hivatásunkat.

Szent Benedek például éppen akkor említi a Szentlelket, mint örömteli ajándékot, amikor a monostori élet legtöbb erőfeszítést igénylő időszakáról, a Nagyböjtről beszél. Itt Benedek összekapcsolja a „Szentlélek örömet” a felajánlás szabadságával. Azt kéri ugyanis, miután megemléltette, hogy „a szerzetes életének olyannak kell lennie, mintha állandóan negyvennapos böjti fegyelem alatt élne” (RB 49,1), hogy „a kiszabott mértéken felül mindenki ajánljon föl valamit saját akaratából a Szentlélek örömeiben Istennek” (49,6).

A Szentlélek a szív teljessége, tehát az öröm, amely rögtön betölti a szabad teret és ürességet, amelyet kinyitunk Istennek. Az igazi szabadság nem képesség, hanem felajánlás. Nem azt jelenti, hogy képesek vagyunk valamire, hanem, hogy készségesek vagyunk valamire. Nem azt, hogy telve vagyunk, hanem, hogy nyitottak. A legrosszabb hibánk az, ha tökéletesnek érezzük magunkat, mert ez bezár bennünket a kicsinyeknek és a szegényeknek a teljességére: a Szentlélek Ajándékára.



Ugyanebben az értelemben említi Szent Benedek az alázatosságról szóló fejezet végén a Szentlelket. Itt is, mikor a szerzetes végigjárta az alázatosság lépcsőfokait, és mintegy üres már minden gőgtől és minden önteltségtől és minden félelemtől, a Lélek betölti szeretettel egész életét és kegyelemre nyitott egész lényét: „Ha tehát az alázatosságnak ezeken a fokain fölemelkedett a szerzetes, akkor azonnal eljut az Istennek arra a szeretetére, amely mivel tökéletes, kizárja a félelmet. Ezzel a szeretettel mindazt, amit eddig nem egészen félelem nélkül tartott meg, most minden fáradság nélkül, szinte természetesen és szokásból kezdi teljesíteni; már nem a pokol félelméből, hanem Krisztus szeretetéből, csupa jószokásból és az erényben való gyönyörködésből. Mindezt az Úr kegyesen meg fogja mutatni szent Lelke által hibáktól és vétkektől megtisztult munkásában.” (RB 7,67-70)

Igen, Szent Benedek, miként a mi ciszterci atyáink és anyáink, tudta, hogy van Szentlélek és, hogy Nélküle semmit sem tehetünk. Ezért örvendezett és az öröme hívott mindenkit, mint egy gyermek, aki tudja, hogy szülei semmit sem kérnek tőle, anélkül, hogy ne segítenének neki, és, hogy mindaz, amit kérnek tőle a javára válik, hogy éljen.

Kérdezzük meg tehát egyszerűségben önmagunktól, hogy annyi év keresztény és monasztikus élet után, tudjuk-e már vagy sem, hogy van Lélek. Talán még nem tudjuk. Meg kell, valljam, hogy én sohasem tudom még eléggé. De elég volna legalább annak a tucat efezusinak az alázata, hogy beismerjük, hogy nem ismerjük a Lelket, a Vigasztalót, a szegények Atyját, a lélek szelíd Vendégét, a szeretet Tüzét, az Urat, aki éltetőnk. Akkor, csak úgy mint az Efezusiaknak, a keresztségünk erejéből, amelyet megpecsételt monasztikus fogadalmunk, a Szentlélek rögtön megadatik nekünk is, és örömtelivé tesz Isten dicséretében, és prófétákká alakít (ApCsel 19,5-6), tehát annak az új életnek a tanúivá, amelyet a feltámadt Krisztus akar ajándékozni az egész emberiségnek.

\*\*\*

Igen kedves Testvéreim és Nővéreim, hálával, szeretettel és alázattal, egységben maradok mindnyájatokkal, üres kézzel kérve és befogadva a Vigasztalót, Máriával, hogy az egész Rend, karizmáinak és hagyományainak sokféleségében, befogadó és nyitott Emeleti Teremmel ajándékozza meg a világot, amelyben az Atyának és a Fiúnak a Lelke mindenki számára Ajándék lehet.

Róma, 2011. Pünkösdjén



Fr. Mauro-Giuseppe Lepori  
O.Ciszt. Generális Apát